

*Марцева Л.А.
м. Вінниця, Україна*

ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Постановка проблеми. Підвищення якості підготовки майбутніх фахівців потребує систематичного коригування мети, змісту, методів їхнього навчання, постійної роботи з підвищення психолого-педагогічної кваліфікації викладацьких кадрів, активізації пізнавальної діяльності студентів, вивчення, узагальнення та впровадження в навчальний процес кращого педагогічного досвіду та рекомендацій психолого-педагогічної науки. Оптимізація професійної підготовки вимагає стимулювання мотиваційної сфери студентів, актуалізації стійких потреб у пізнанні, самоорганізації та самоактуалізації, а також відповідної методики навчання, що забезпечить підвищення ефективності навчального процесу.

Метою статті є розгляд шляхів комплексної оптимізації професійної підготовки майбутніх фахівців.

Виклад основного матеріалу. Поява принципово нових технологій, виникнення сучасних професій і спеціальностей, необхідність корегувати зміст професійної діяльності – все це ставить складні завдання оновлення змісту професійної освіти, переорієнтації методів навчання і виховання студентів, організації цільової підготовки фахівців з урахуванням їх здібностей. У перспективі мають бути повністю узгоджені навчальні плани і програми з метою повноцінної реалізації ступеневої професійної освіти для всіх громадян за різноманітними траєкторіями навчання (такі тенденції спостерігаються практично в усіх країнах Європи). Професійна освіта має функціонувати на основі саморегуляції, яка забезпечить наступність та інтеграцію професійної підготовки в навчальних закладах різного типу з метою задоволення потреб сучасного ринку праці. Нині відбувається налагодження механізмів взаємодії професійної школи зі споживачами її продукції (освітніх послуг). Зростання попиту на фахівців, які, окрім знань, умінь і навичок із конкретного виду діяльності, мають соціально та професійно важливі якості «поліпрофесійного, поліфункціонального характеру», зумовило виникнення нових підходів до професійної освіти [1, с. 20-21].

Удосконалення професійної освіти доцільно здійснювати одночасно за декількома напрямками: демократизація освітнього процесу;

забезпечення широкої автономії та мобільності студентів; поступова зміна ролі викладача в навчальному процесі; індивідуалізація професійної підготовки; упровадження кооперативного та дистанційного навчання; реалізації проблемного підходу до професійної підготовки; інтенсифікація навчального процесу та активізація студентів; комплексна інформатизація навчальних закладів; удосконалення системи контролю й оцінювання знань, умінь і навичок, а також компетенцій, сформованих у студентів [2, с. 17-20].

Вважаємо, що оптимізація професійної підготовки майбутніх фахівців потребує комплексної реалізації відповідно до загальнометодологічного системного підходу. Зазначене вимагає з'ясування конкретних напрямів здійснення цього процесу, що дає можливість організувати його відповідно до методологічних підходів, дидактичних закономірностей і принципів, обґрунтовано й свідомо визначити його цілі, виважено підійти до змістового наповнення, добору форм і методів навчання.

З позиції системного підходу цілісність освітнього процесу передбачає єдність його основних компонентів: змістового (чого навчати майбутніх фахівців? що виховувати? що розвивати?); організаційно-проектувального (які форми, методи, засоби і технології використовувати в освітньому процесі?); психологічно-мотиваційного (як умотивувати? як зацікавити студентів? як зробити навчання комфортним?); операційно-процесуального (як навчати? як виховувати? як розвивати студентів?); контрольно-оцінювального (як, що і коли перевіряти? як оцінювати якість підготовки?); організаційно-управлінського (як керувати освітнім процесом?). Виходячи з цього та врахувавши, що психологічно-мотиваційний, операційно-процесуальний і контрольно-оцінювальний компоненти знаходяться в одній площині педагогічної взаємодії «викладач – студент», можемо визначити чотири основні напрями оптимізації професійної підготовки майбутніх фахівців: оптимізація змісту навчання; оптимізація форм, засобів, методів і технологій навчання; оптимізація навчальної, виховної та виробничої діяльності педагогів і студентів; оптимізація організації та управління освітнім процесом.

Специфіку кожного із запропонованих напрямів визначають провідні, на наш погляд, аспекти оптимізації: для змісту професійної підготовки – це *доцільність* і *прогностичність*; для форм, методів і технологій – *продуктивність* та *альтернативність*; для діяльності педагогів і студентів – *ефективність* і *рефлексивність*; для організації та управління навчанням – *оперативність* і *раціональність*.

Чітке розмежування процесу оптимізації за згаданими напрямами дає змогу виявити, проаналізувати й усвідомити головні функції оптимізації професійної підготовки, до яких віднесемо: удосконалення змісту професійної підготовки; проектування продуктивних технологій професійної підготовки; інтенсифікацію педагогічної взаємодії; інтегрування знань, умінь і навичок, вироблених якостей і набутого студентами досвіду в комплекс професійних компетенцій.

Найважливішою є функція вдосконалення змісту професійної підготовки, що пов'язана з координуванням мети освітнього процесу із замовниками кадрів. Оскільки оптимальність підготовки фахівців прямо залежить від змісту їхнього навчання, ця функція визначає доцільність і прогностичність оптимізації.

Однією з принципово важливих і конструктивних у стратегії підвищення якості професійної освіти є ідея випереджального навчання. Суть її полягає не лише в тому, щоб забезпечити пріоритетний розвиток професійної освіти щодо інших соціально-економічних галузей, а й у тому, щоб на основі прогнозування новітніх тенденцій своєчасно підготувати випускників до майбутньої діяльності, змісті наповнення якої на момент навчання є ще не повністю визначеною. Основним механізмом в системі професійної освіти, який дає змогу реалізувати випереджальний характер навчального процесу, є оперативне оновлення змісту підготовки з орієнтацією на розвиток інтелектуальних здібностей майбутніх фахівців, що передбачає: скерованість освіти на загальнолюдські цінності (суспільну мораль, гуманізм, релігію, національні та етнокультурні традиції тощо); співпрацю навчальних закладів з наукою і виробництвом з метою вдосконалення змісту освіти, упровадження сучасних технологій, підвищення кваліфікації педагогів, надання місця практики та працевлаштування випускників; колегіальне (скоординоване з роботодавцями та іншими зацікавленими сторонами) розроблення стандартів професійної освіти, переліку напрямів підготовки (спеціальностей), визначення обов'язкового мінімуму змісту підготовки за фахом (сукупності компетенцій) тощо. Усвідомлення перспективи професійного зростання дає змогу в процесі формування цілісної компетентності розвинути у студентів свідоме та глибоке розуміння близьких, середньострокових і віддалених перспектив професійної самореалізації в конкретній виробничій галузі.

Важливим завданням освітнього процесу є визначення, так званих, «нормативних рамок» і можливості подальшої професійної діяльності майбутніх випускників на конкретних підприємствах. При цьому

професійні перспективи є вагомим чинником, який стимулює прагнення досягнути відповідного рівня професійної компетентності.

Висновки. Зміст підготовки фахівців, не узгоджений із реальними потребами виробництва, призводить до втрати якості підготовки кадрів, невідповідності випускників вимогам стандартів і сучасним потребам підприємств. Для оптимізації процесу навчання педагог у процесі підготовки до кожного заняття як керівний суб'єкт, має вибрати найбільш оптимальний варіант поєднання (або диференціювання) відомих форм, засобів і методів навчання для досягнення поставленої мети – формування професійної компетентності майбутніх фахівців.

Список літератури:

1. Зеер Э. Ф. Личностно-ориентированное профессиональное образование / Зеер Э. Ф., Романцев Г. М. // Педагогика. — 2002. — №3. — С. 16—21.
2. Інноваційна діяльність викладача вищої школи : навч.-метод. матеріали для студ. магістратури / М. В. Супрун. — Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. — 100 с.

*Меліхов К.В.
м. Харків, Україна*

КАДРОВА ПРОБЛЕМАТИКА У ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА ПРЕС-СЛУЖБИ

Постановка проблеми. У залежності від масштабу діяльності організації та організаційної структури, існує декілька варіантів складу прес-служби. Керівникові прес-служби, у більшості випадків, доводиться поєднувати дві функції: речника організації та менеджера, який організовує підготовку та розсилку інформаційних матеріалів, а також заходи для спілкування з пресою. Не завжди ці ролі однаково добре може виконати одна людина. Велика організація може собі дозволити пошукати різних фахівців на ці посади. У невеликих установах функції речника часто виконує керівник організації або хтось із його заступників. Ключові якості речника - обізнаність, широкий кругозір, контактність, невимушене спілкування з аудиторією, стриманість, винахідливість. Менеджеру важливіша організованість, зосередженість, навички планування, організації робіт та контролю за виконанням.